

Juan Marsé

De laatste middagen met Teresa

Vertaald door Mariolein Sabarte Belacortu

SIGNATUUR

2011

In een sterrennacht in september lopen ze langzaam over een bed van confetti en serpentines de hele verlaten straat door, met boven hun hoofd een dak van slingers, gekleurde papiertjes en kapotte lampionnen: het is de laatste avond van het Fiesta Mayor (met de confetti en de laatste wals ten afscheid) in een volkswijk aan de rand van de stad, het is vier uur 's nachts, alles is afgelopen. Het houten podium waar het orkest daarnet nog verzoeknummertjes speelde is leeg, de piano is ingepakt in zijn gele foedraal, de lichten zijn uit en de klapstoelen staan opgestapeld op de stoep. In de straat heerst de verlatenheid die volgt op feesten in garages of op platte daken: het is weer tijd voor andere bezigheden, andere dagelijkse, punctuele taken, de handen moeten weer aan de slag met ijzer, hout en baksteen, armzalige plicht die op de loer ligt in portieken en ramen, ineengedoken wacht op het aanbreken van de dag. De melancholieke bedrieger, de duistere achterbuurtjongen voor wie 's zomers het avontuur lokt, de smoorverliefde begeleider van de onbekende schone weet het nog niet, de zomer is voor hem nog een groene archipel. Van de balkons hangen in schitterende spiralen serpentines en lampions, waarvan het gelige licht, dat nog onverschilliger is dan de sterren, als uitgeput stof op het dikke confettitapijt valt dat de straat heeft veranderd in een sneeuwlandschap. Een licht briesje laat het dak van papiertjes sidderen en ontlokt het een fris geruis, als een rietveld.

Het eenzame paar past niet in dit landschap, zoals hun kleding ook niet bij elkaar past: de jongeman (spijkerbroek, sportschoenen, zwarte polo met op zijn borst de opdruk van een arrogante windroos) houdt zijn arm om het middel van het elegante meisje (roze jurk met klokrok, fraaie hoge hakken, blote schouders en

lang, steil, blond haar) en zij leunt met haar hoofd tegen zijn schouder, terwijl ze langzaam weglopen, loom op het witte schuim trappend waarmee de straat is overdekt. Ze verdwijnen in de richting van een bleke schittering die op de volgende straathoek opdoemt: een sportwagen. De manier van lopen van het paar doet denken aan het plechtige schrijden bij een huwelijksceremonie, met de ideale traagheid waarvan we in onze dromen mogen genieten. Ze kijken elkaar in de ogen. Ze naderen de auto, een witte Floride. Plotseling komt er een vochtige windvlaag de hoek om en blaast hun wolken confetti in het gezicht; het is de eerste herfstwind, de regenachtige klap in het gezicht die het einde van de zomer aankondigt. Verrast laten de jonge mensen elkaar los, lachen en houden hun handen voor hun ogen. Met hernieuwde kracht zoemt de werveling van confetti onder hun voeten, slaat haar sneeuw witte vleugels uit, omsluit hen volledig en houdt hen een paar seconden verborgen; dan zoeken ze tastend naar elkaar in de ruimte, alsof ze blindemannetje spelen, en ze lachen, roepen elkaar, omhelzen elkaar, laten elkaar los en wachten totdat er een eind komt aan deze hele warwinkel, met een plechtstatige houding, de ruggen naar elkaar toe gekeerd, heel even verloren, verdwaald in de wolk van witte vlokken die als een wervelwind om hen heen draait.

DEEL I

*En onder welke mensen en in welk land
Is macht, gezag en waardering niet altijd de beloning geweest
Voor de jongeman dapper van hart en krachtig van hand,
Sterk als een diamant en helder van geest?*

ESPRONCEDA

Er zijn bijnamen die niet alleen een manier van leven illustre-
ren, maar ook de maatschappelijke gesteldheid van de we-
reld waarin iemand woont.

Op de avond van 23 juni van het jaar 1956, de dag van het Sint-Jansfeest, dook de zogenaamde Piechemapart uit de schaduwen van zijn buurt op, gekleed in een splinternieuw, kaneelbruin zomerpak; hij daalde de berg de Carmelo af, liep over de weg naar de Plaza Sanllehy, sprong op de eerste de beste motor die hij daar geparkeerd zag staan en die hem naar zijn idee enige garantie kon bieden dat hij er ongestraft van af zou komen (ditmaal ging het hem er niet om de motor te stelen, maar om er gewoon even gebruik van te maken en hem ergens achter te laten zodra hij hem niet meer nodig had), en reed op volle snelheid weg in de richting van de Montjuich. Hij was die avond van plan om naar het openluchtmuseum Pueblo Español te gaan, omdat daar buitenlandse meisjes zouden komen voor het Sint-Jansfeest, maar halverwege veranderde hij opeens van gedachten en reed naar de wijk San Gervasio. Langzaam en terwijl hij de geur opsnoof van de met vage beloften beladen juniavond, gleed hij door de verlaten straten met aan weerszijden hekken en tuinen, totdat hij op een gegeven moment besloot de motor ergens achter te laten en leunend tegen het spatbord van een fantastische sportwagen die voor een landhuis geparkeerd stond, een sigaret te roken. Het fonkelende staal van de carrosserie weerkaatste, boven een luchtspiegeling van verglijden-
de lichtjes, zijn melancholieke, stugge gezicht met de ernstige blik en de lichtbruine huid, terwijl zijn fantasie werd gestreeld door de

zachte klanken van een foxtrot; aan de overkant, in een privétuin vol lampionnen en papieren slingers, was een Sint-Jansfeest aan de gang.

De feestelijke sfeer van de avond, met zijn vrolijke opwinding en drukte, gaf weinig aanleiding tot angst, en al helemaal niet in die buurt, maar toch kon een groepje elegant geklede paren dat toeval-
lig langs de jongeman liep, een licht gevoel van onbehagen niet onderdrukken dat soms ontstaat door een amper waarneembare breuk in de orde: wat opviel aan de jongen was de serieuze schoonheid van zijn zuidelijke trekken en een zekere onrustbarende onbeweeglijkheid die op een merkwaardige manier in verband – liever gezegd in een verdacht evenwicht – stond met de prachtige auto. Meer konden ze eigenlijk niet opmerken. Gezegd met een zeer fijne neus en gevoelig voor de geringste materiële dissonant waren ze toch niet in staat geweest de morbide ongevoeligheid, voorafgaande aan extreme beslissingen, op te merken op dat fraaie voorhoofd, en evenmin hadden ze in die ogen als furieuze sterren het vage waas waargenomen dat duidt op stormachtige gedachten die zelfs tot de morele rechtvaardiging van een misdaad konden leiden. De olijfbruine kleur van zijn handen, die onmerkbaar trilden toen hij zijn tweede sigaret opstak, was als het ware een stigma. En in zijn zwarte, achterovergekamde haar was, behalve de natuurlijke aantrekkingskracht, nog iets waar de vrouwen met een lichte rilling hun ogen niet van af konden houden. Dat haar vertoonde een soort heimelijke en vergeefse inspanning, een duizendmaal gefrustreerde maar nog ongeschonden verwachting; het was zo'n kapsel waar veel werk van is gemaakt en waarin je de onmiskenbare sporen ziet van de dagelijkse strijd tegen armoede en vergetelheid, de verwoede koketterie van de ware einzeltänzer en de superieure streber.

Toen hij eindelijk besloot het tuinhok open te duwen, hield zijn hand, zoals die van sommige alcoholisten wanneer ze hun tweede glas vastpakken, op met trillen, rechte zijn lichaam zich en glimlachten zijn ogen. Hij liep over het grindpad, en opeens dacht hij dat hij een schaduw zag bewegen tussen de struiken rechts van hem: in de vrijwel complete duisternis keken twee schitterende ogen hem tussen de takken door strak aan. Hij bleef staan en gooide zijn sigaret weg. Het waren twee gelige, onbeweeglijke puntjes die brutaal op zijn gezicht waren gericht. De indringer wist

dat het in zo'n geval het beste is om te glimlachen en de confrontatie aan te gaan. Maar toen hij eropaf liep, verdwenen de stralende ogen en zag hij een vaag vrouwelijk silhouet halsoverkop naar het huis hollen; de schim had iets als een dienblad in haar handen. Slechte start, jongen, zei hij bij zichzelf toen hij over het met struiken omzoomde pad naar de dansvloer liep, die eigenlijk een rolschaatsbaan was. Met zijn handen in zijn zakken als blijk van volledige onverschilligheid liep hij eerst naar de geïmproviseerde bar onder een grote treurwilg en schonk zich te midden van een dichte massa ruggen met grote moeite een cognac met spuitwater in. Niemand leek enige aandacht aan hem te besteden. Toen hij zich omdraaide om naar een meisje te kijken dat op weg was naar de dansvloer, stootte hij met zijn arm tegen de rug van een jongen en morste hij een beetje cognac.

'Sorry,' zei hij.

'Het is niks, man,' zei de jongen lachend, en hij liep weg.

De kalme, bijna pedante onverschilligheid en de zelfverzekerdheid die hij op het gezicht van de jongen weerspiegeld zag, gaven hem de zijne terug. In de schaduw van de treurwilg en met het glas in zijn hand voelde hij zich voorlopig veilig, en terwijl hij zich voorzichtig voortbewoog, zonder al te veel op te vallen, keek hij uit naar een geschikte danspartner, een niet te opvallend en niet al te keurig meisje. Hij merkte op dat de mensen op het feest heel jong waren. Zo'n zestig man. Veel meisjes waren in lange broek en de jongens droegen polo's in allerlei kleuren. Hij voelde zich heel even belachelijk en uit het veld geslagen toen hij zich realiseerde dat hij een van de weinigen was met een pak en een das. Ze zijn rijker dan ik had gedacht, zei hij bij zichzelf, en opeens kreeg hij het akelige gevoel dat hij op het verkeerde moment te elegant was gekleed, zoals mensen in hun zondagse kleren. Er zaten paartjes op de rand van het zwembad, en op het heldere, bleekgroene water dreef een speelgoedbootje. Hij zag ook wat groepjes aan tafels zitten, die zich blijkbaar verveelden: onder bladerrijke bomen waar gekleurde lampjes en luidsprekers hingen, voerden ze trage gesprekken en wisselden ze slaperige blikken. In een van de lage, verlichte ramen zat een klein meisje in pyjama, en binnen zat een groep volwassenaan rond een tafeltje te drinken.

Er werden klassieke rumba's gedraaid, waar geen eind aan leek te komen. Als twee stiletto's richtten de ogen van de Piechemapart

zich op een meisje dat op de rand van het zwembad zat. Ze had zwart haar en droeg een eenvoudige roze rok en een witte blouse. Ze zat met gebogen hoofd, ogenschijnlijk niet geïnteresseerd in het dansen, en vermaakte zich door met haar vinger denkbeeldige lijntjes te trekken over de grote rode tegels; ze had iets merkwaardig verlegens en verlatens, alsof ze ook net was aangekomen en ook niemand kende. De indringer aarzelde: 'Ik tel tot tien en als ik dan niet voor dat meisje sta, snij ik hem af en gooi hem naar de honden.'

Met het hoge glas in zijn hand, waardoor hij zich al zelfverzekerder voelde – waarom zou zo'n hoog paars glas in zijn hand hem zekerheid verschaffen? – liep hij tussen de paartjes door en stak de dansvloer over, op weg naar het meisje. Opeens werd er een fel licht als een zoemende bijenzwerm over zijn hoofd en zijn schouders uitgestort. Zijn hooghartige profiel, dat zich welbewust op een droom richtte, deed in het voorbijgaan een verontrustend, blauwig stofwolkje van heimelijke blikken opwaaien (zoals hij zelf keek wanneer er een snelle cabrio voorbijkwam met daarin een mooie blondine met wapperende haren), en enkele seconden lang was er een ideale intrige vol geheime fantasieën. Maar er waren ook schemergebieden. Hij wist heel goed dat zijn uiterlijk zijn Andalusische afkomst verraadde – ze scholden hem uit voor 'allochtoon' of 'Murciaan' (niet als geografische aanduiding, maar alsof hij tot een gilde behoorde, nog zo'n raar Catalaans trekje), een zoon uit het verre en geheimzinnige Murcia ... Terwijl hij naar het zwembad liep zag hij dat er een ander meisje naast zijn uitverkorene ging zitten, haar arm om haar schouders sloeg en op intieme toon met haar begon te praten. Aandachtig observeerde hij de twee meisjes en berekende hoeveel kans op succes ieder van hen hem te bieden had: hij moest een beslissing nemen alvorens hij tot de aanval overging. Het meisje dat net was gaan zitten, een blondine in lange broek, liet haar gezicht bijna niet zien; het leek wel of ze iets opbiechtte aan haar vriendin, die zwijgend en met neergeslagen ogen naar haar luisterde. Toen ze ze opsloeg en naar de jongeman keek die vlak bij hen stond, kwam er een glimlach om haar mond. En zonder een seconde te aarzelen koos hij voor de blonde: niet omdat ze aantrekkelijker was – hij had haar gezicht eigenlijk amper gezien – maar omdat hij zenuwachtig werd van de ongewone glimlach van het andere meisje. Precies op het moment dat hij bij de meisjes aankwam en zich vooroverboog – dat is misschien een beetje overdre-

ven, boerenlul, zei hij tegen zichzelf – stond het blonde meisje, dat hem niet had opgemerkt, opeens op en ging een eindje verder zitten bij een jongen die zijn hand de hele tijd heen en weer liet gaan door het water. In een fractie van een seconde had de Murciaan tussen de goudkleurige, steile haren die het gezicht van het meisje gedeeltelijk bedekten, een paar blauwe ogen kunnen zien die hem recht in zijn hart troffen. Even dacht hij erover achter haar aan te gaan, maar hij vroeg haar vriendin ten dans. Eigenlijk komt het op hetzelfde neer, zei hij bij zichzelf.

Ze was al opgesprongen en stond nu kalm voor hem, onzeker, verlegen blikken in de richting van haar blonde vriendin werpend, maar die zat enkele meters verderop met haar rug naar haar toe en had niets in de gaten. Het zwartharige meisje gaf haar poging de aandacht van de ander te trekken op, stak met onverwacht enthousiasme haar hand uit naar de onbekende jongen en toverde opnieuw die geheimzinnige glimlach tevoorschijn, maar in plaats van zich naar de dansvloer te laten leiden, trok ze hem mee naar het donkerste en meest afgelegen deel van de tuin, tussen de bomen, waar twee paartjes met de armen om elkaar heen aan het dansen waren. De Piechemapart dacht dat hij droomde. Hij voelde dat de hand van het meisje, die hem merkwaardig bekend, zacht en vochtig voorkwam, een onuitsprekelijke kilte overbracht, alsof ze hem in het water had gehouden. Terwijl hij zijn arm om haar heen legde, toverde hij zijn fraaiste glimlach op zijn gezicht en keek haar in de ogen. Hij was veel langer dan zij en het meisje moest haar hoofd ver achteroverbuigen om zijn gezicht te kunnen zien. De Piechemapart begon te praten. Zijn stem was zijn sterkste punt, een schorre, mediterrane, overredende stem. Zijn mooie ogen deden de rest.

‘Zeg, heb jij toestemming van je zus nodig om te mogen dansen?’

‘Dat is mijn zus niet.’

‘Het lijkt wel of je bang voor haar bent. Wie is ze dan?’

‘Teresa.’

Ze danste met tegenzin en zonder zich van haar lichaam bewust te zijn, zou je kunnen zeggen. Ze werd binnenkort negentien en heette Maruja. Nee, ze was geen Andalusische, al leek het zo, maar Catalaanse, net als haar ouders. Wat een pech, we zijn tegen een Catalaanse griet, op gelopen, dacht hij.

‘Dat is je niet aan te horen, je hebt geen Catalaans accent.’

Ze had inderdaad een goede uitspraak en een fluisterende, mo-

notone stem. Ze was erg verlegen. Haar slanke maar verrassend sterke lichaam beefde nu in zijn armen. Er werd een bolero gedraaid.

‘Zit je op de universiteit?’ vroeg de Piechemapart. ‘Wat gek dat ik je nooit heb gezien.’

Het meisje gaf geen antwoord en deed die raadselachtige glimlach nog beter uitkomen. Kalm aan, sukkel, kalm aan, zei hij tegen zichzelf. Ze boog haar hoofd en vroeg: ‘En hoe heet jij?’

‘Ricardo. Maar mijn vrienden noemen me Richard ... Idioot natuurlijk.’

‘Toen ik je zag dacht ik dat je een vriend van Teresa was.’

‘Waarom?’

‘Ik weet het niet ... omdat Teresa altijd met vreemde vriendjes aan komt zetten, niemand weet waar ze vandaan haalt ...’

‘Dus jij vindt me een rare.’

‘Ik bedoel ... een onbekende.’

‘Nou, maar ik heb het gevoel dat ik je al mijn hele leven ken.’

Hij trok haar dichterbij naar zich toe, raakte met zijn lippen even haar voorhoofd en haar wangen aan, en peilde of hij een kus zou wagen.

‘Woon je hier, Maruja?’

‘Hier vlakbij, in de Vía Augusta.’

‘Je bent heel bruin.’

‘Niet zo bruin als jij ...’

‘Eigenlijk ben ik zo geboren. Jij bent bruin geworden van het strand. Ik ben dit jaar niet meer dan drie keer geweest, eigenlijk ...’ herhaalde hij, verzot op dit bijwoord en de manier waarop het naar zijn idee in een rijkeluismilieu hoorde te worden uitgesproken ...

‘Naar welk strand ga jij, S’Agaró?’

‘Nee, naar Blanes.’

‘O.’

De Piechemapart had op S’Agaró gehoopt. Maar goed, Blanes was ook niet slecht.

‘In een hotel, of eigenlijk ...?’

‘Nee.’

‘Het buitenhuis van je ouders.’

‘Ja.’

‘Je danst heel goed. Ik heb je al een heleboel vragen gesteld, maar de belangrijkste ben ik vergeten: heb je een vriend?’

Het meisje boog opeens haar hoofd en drukte zich stevig tegen hem aan, ze beefde. Hij merkte tot zijn verbazing dat ze met haar dijen en haar buik nadrukkelijk tegen zijn lichaam wreef. Maruja bracht opnieuw datzelfde gevoel van verlatenheid en hulpeloosheid op hem over als toen hij haar naast haar vriendin had zien zitten. Hij reageerde niet – die zit zich op te geilen, zei hij bij zichzelf. Hij oefende wat lichte kusjes rond haar bovenlip, maar op het laatst kuste hij haar op haar mond. Hij wist niet of hier sprake was van de gril van een rijk en verwend meisje of van een natuurlijk overlevingsinstinct, maar feit is dat hij van de wijs raakte toen hij haar hoorde zeggen: ‘Ik heb dorst.’

‘Zal ik champagne voor je halen? Een fles per paar, neem ik aan.’

Het meisje lachte verlegen. ‘Nee, hier mag je drinken zoveel je wilt.’

‘Ik zei het voor jou. Meisjes worden altijd zo gauw dronken. Nou, zal ik een glas voor je halen?’

‘Ik wil liever een cuba libre.’

‘Ik ook, goed idee. Wacht hier op me.’

Boven zijn hoofd floten de vuurpijlen. De rotjes in de verte, die met steeds grotere tussenpozen klonken, de muziek en het weidse gezoem van de stad die nog wakker was, gaven de avond een magische geheimzinnigheid die andere zomeravonden niet hadden. De tuin stootte vette, vochtige en lichtelijk bedorven geuren uit terwijl hij naar het buffet wandelde. Hij baande zich een weg tussen goudbruine schouders, zoetige walmen van bezwete jonge lichamen en gebronsde nekken, zichtbare oksels en bonzende borsten. Hij kreeg het er benauwd van toen hij de drankjes klaar maakte. Nog nooit had hij de uitwaseming van zachte, lekker ruikende armen of de vertrouwelijke fonkeling van lichtblauwe ogen van zo dichtbij waargenomen. Hij voelde zich veilig, in prettig gezelschap, en hij maakte zich zelfs geen zorgen meer over een paar jongens die eruitzagen alsof ze hier de verantwoordelijken waren (ongetwijfeld de organisatoren van het feest) en die om hem heen draaiden en hem in de gaten hielden. Hij deed flink wat rum in het glas voor Maruja en ging naar haar terug om een toast uit te brengen ...

‘Op de dag van morgen,’ zei hij vrolijk.

Het meisje dronk langzaam en keek hem de hele tijd in de ogen. Toen nam hij haar mee naar een schommelbank midden op het

grasveld. Ze gingen zitten en kusten elkaar langdurig en zachtjes. De duisternis beschermde hen niet meer zoals daarnet. Hij keek op zijn horloge, het was bijna vier uur. Achter hen begon het opvallende silhouet van de villa zich al af te tekenen tegen het rossige licht aan de hemel, waar de sterren vreedzaam versmolten als stukjes ijs in een glas campari dat vergeten in het gras stond. Enkele gasten namen al afscheid. Hij moest opschieten. Vanuit het verlichte gedeelte stonden drie jongemannen naar hem te kijken met een onmiskenbare uitdrukking op hun gezicht: ze vroegen zich af wie die kerel verdomme was en wat hij hier deed.

Nu begint het feest pas goed, zei hij bij zichzelf terwijl hij zich vooroverboog om zijn glas te pakken. Vervolgens fluisterde hij tegen Maruja: 'Wil je nog een cuba libre? Verroer je niet, ik ben zo terug.'

Ze glimlachte slaperig: 'Blijf niet te lang weg.'

Terwijl hij zorgvuldig en zonder zich te haasten de drankjes klaarmaakte – hij verwachtte de komst van de drie heren – berekende hij wat hem nog te doen stond. Eigenlijk nog maar heel weinig: zich van die lui ontdoen, een concrete afspraak met Maruja maken voor morgen en ervandoor gaan. Toen hoorde hij hun voetstappen.

'Zeg,' sprak een nasale stem met een licht ironische trilling erin. 'Wil je zo vriendelijk zijn om ons te vertellen wie je bent?'

De indringer draaide zich langzaam om met in elke hand een tot de rand gevuld glas. Hij glimlachte openhartig, en daarmee slingerde hij hun het brutale bewijs van zijn kalmte als een belediging in het gezicht. En alsof hij bereid was zich een onschuldige grap te laten welgevalen, als blijk van kameraadschap waar hij in het diepst van zijn ziel naar verlangde, knikte hij welwillend en zei: 'Ik heet Ricardo de Salvarrosa. Hoe gaat ie, jongens?'

De jongste van de drie, die een witte trui om zijn schouders had geslagen en de mouwen om zijn hals had geknoopt, begon te giechelen. De Piechemapart werd onmiddellijk weer serieus.

'Valt er iets te lachen om mijn achternaam, jochie?'

In een vluchtige, onverwachte vlaag van verwarring sloot hij zijn ogen. Toen hij ze weer opende, wierp hij onwillekeurig een blik op de twee glazen die hij in zijn handen had, met een gezicht als iemand die kijkt naar de reden waarom hij ervan afziet de man tegenover hem te wurgen. Daardoor kwam het misschien, al wist

geen van hen precies wat hij bedoelde, dat niemand aan zijn woorden twijfelde toen hij er met zachte stem aan toevoegde: 'Je hebt geluk.'

'We willen hier geen herrie, snap je?' zei de andere jongen.

'En wie wil dat dan wel, vriend?' antwoordde hij zonder zijn geduld te verliezen.

'Goed, vertel op, wie heeft jou voor dit feest uitgenodigd, met wie ben je hier gekomen?'

Opeens trok de jongen uit het zuiden zijn gezicht in een waardige plooi en hief trots het hoofd. Hij had namelijk net ontdekt dat er achter de jongens een dame stond die naar hem keek, met haar armen over elkaar geslagen en een uitdrukking van koele vriendelijkheid op haar gezicht, waarmee ze haar ongerustheid echter niet kon verbergen. Ze moest de vrouw des huizes zijn. Bereid er snel een eind aan te maken, liep hij vastberaden tussen de jongens door op haar af. Zijn gezicht begon weer te stralen dankzij zijn verblindende Murciaanse glimlach, hij maakte een lichte buiging voor de dame en met een kalmte en een zelfverzekerdheid die nog werden benadrukt door de jeugdige charme van zijn gelaatstrekken, zei hij: 'Ik werp me aan uw voeten, mevrouw. Ik ben Ricardo de Salvayrosa, u kent mijn ouders vast en zeker.' De vrouw bleef staan, duidelijk tegen haar zin, maar daardoor kreeg ze wel de kans om nog iets langer te genieten van die verrassend galante praatjes van de Piechemapart. 'Tot mijn spijt heb ik niet het genoeg gehad aan u te worden voorgesteld ...'

Hij sprak over het Sint-Jansfeest en hoe geschikt de tuin was voor dit soort festiviteiten, en hij putte zich uit in vriendelijke en grappige beschouwingen over de grote familie die ze vanavond met zijn allen vormden, ondanks de nieuwe gezichten, en over de rust die er heerst in een chique woonwijk, over het nut van zwembaden in de zomer, de voordelen boven het strand, enzovoort. De vrouw knikte met een honingzoete glimlach en was het met hem eens dat de geluidsinstallatie te veel lawaai produceerde, maar ze liet hem zijn verhaal doen zonder hem in de rede te valen. Er klonk een stiekeme arrogantie in de stem van de Murciaan, die verraadde dat het hem af en toe duidelijk moeite kostte om een respectvolle toon aan te slaan. Ook zijn accent trok de aandacht; het kon soms voor een Zuid-Amerikaanse tongval doorgaan, maar goed beschouwd was het gewoon een verbasterd Andalusisch dat door de zeef van

het achterbuurt-Catalaans was gegaan – met een lichte neiging tot het inslikken van klinkers, een overmaat aan sisklanken en zegswijzen die met een speciale tederheid werden uitgesproken. Die verbastering stond in dienst van een woordenschat met frivole pretenties, geheel volgens de mode, en een overdadig gebruik van bijwoorden die hem goed in de oren klonken, maar waarvan hij niet precies wist waar hij ze in de zin moest plaatsen; hij haalde ze door elkaar en gebruikte ze op onverwachte momenten, te pas en te onpas, maar altijd met respect, met een ware roeping voor de dialoog en met het onverwoestbare en ontroerende vertrouwen in de verlossende kracht van de cultuur dat sommige analfabeten hebben.

Er was niets te zien aan het gezicht van de vrouw. Natuurlijk deed ze haar best om de blik van de indringer, die brutale mooie jongen wiens belachelijke woorden zijn afkomst verraadden, te weerstaan, en ze bleef hem een hele tijd aankijken om hem af te straffen. Ze had echter niet de voorzorg genomen een inschatting te maken van hun strijdende krachten en hun diepe wederzijdse achterdocht, en het resultaat was rampzalig voor de brave mevrouw. De enige voldoening die ze eraan beleefde – zo ze die al wist te waarderen – was een lichte opwinding die ze al in geen jaren meer had gevoeld, ergens in een hoekje van haar lichaam waarvan ze dacht dat het sliep. Ze keek maar liever gauw naar een van de jongemannen: ‘Wat is er aan de hand, lieverd?’

‘Niks, mam. Ik regel het wel.’

De Piechemapart kreeg een idee.

‘Mevrouw,’ zei hij met een stem die strak stond van de waardigheid, ‘ik word hier beledigd en om u te behoeden voor dat onaangename schouwspel zou ik graag met u spreken in uw werkkamer.’

Nu stond de vrouw verstomd. Ze wilde tegen de jongen zeggen dat ze natuurlijk helemaal niets te bespreken hadden in haar kantoor en dat ze trouwens helemaal geen kantoor had, maar hij lanceerde al een tweede idee.

‘Goed dan,’ zei hij op ernstige toon. ‘Men heeft mij verzocht dit geheim te houden, ik weet niet waarom, maar nu is het moment aangebroken om te spreken.’ En na een korte pauze: ‘Ik ben met Teresa meegekomen.’

Wat dreef hem ertoe zich te verschansen achter de naam van dat mooie blonde meisje, de vriendin van Maruja? Hij wist het zelf niet

precies, misschien deed hij het omdat hij hoopte dat het meisje al was weggegaan, want dan zou de waarheid niet aan het licht komen of althans tot morgen worden uitgesteld. Hij deed het ook omdat hij zich opeens iets herinnerde wat Maruja over haar vriendin had gezegd: ‘Teresa komt altijd met onbekenden aanzetten.’ Hoe het ook zij, door Teresa’s naam te noemen had hij de spijker op de kop geslagen, dat leed geen twijfel, want er viel een stilte. De vrouw begon te glimlachen, daarna slaakte ze een zucht en richtte haar blik naar de hemel, alsof ze die tot getuige riep. Onmiddellijk hierna begon een van de jongens te lachen, en dat had de man uit Murcia niet verwacht. Wat een stomme hufters, dacht hij.

‘Je wilt toch niet zeggen dat zij je heeft uitgenodigd?’ vroeg een van de jongelui.

‘Jawel.’

‘Ik had het gezworen,’ riep een ander uit terwijl hij naar zijn vrienden keek. ‘Haar nieuwste politieke ontdekking.’

‘Waar hangt die gekke griet uit?’ vroeg de zoon des huizes. ‘Waar is Teresa?’

‘Bij Luis. Ze brengen Nené weg. Ze zal zo wel terug zijn.’

‘Tere wordt met de dag gekker.’ De jongen die had gelachen deed ook een duit in het zakje. ‘Hartstikke gek.’

‘Een domoor en een aanstelster,’ mengde de zoon des huizes zich in het gesprek.

‘Carlos ...’ zei zijn moeder vermanend.

‘Ze gaat over de schreef. Ze kan uitnodigen wie ze wil, maar laat ze het verdomme wel even van tevoren zeggen. Ze hoort nog van me.’

‘Afijn, kinderen,’ zei de vrouw tot slot, en ze zag dat de Murciaan zijn devote blik nog steeds op haar gericht hield, maar nu niet meer begreep waar ze het over hadden.

De situatie was voor dit moment opgehelderd (ze kende de dochter van de familie Serrat, die onruststookster, dat brutale nest, en ze wist dat dat meisje heel goed in staat was om ergens met een zigeuner aan te komen), de vrouw zei met een verveelde glimlach gedag en wandelde terug naar het huis. Het feest liep op zijn eind. Besluiteloos slenterden de anderen langzaam naar de dansvloer. De zoon van de vrouw zei op treurig verwijtende toon duidelijk hoorbaar tegen zijn vrienden: ‘Waarschuw me als die stomme trut terug is.’

Maruja zat nog op dezelfde plaats op hem te wachten, onbeweeglijk, peinzend en enigszins perplex. Ze leek een van die ongelukkige kinderen die op een bepaald moment in hun leven besloten zich keurig te gaan gedragen, maar die jaren later inzagen dat het hun totaal niets opleverde een keurig meisje te zijn, al begrepen ze zelf niet helemaal waarom niet. Op haar gezicht, dat maar hardnekkig bleef glimlachen, zag je de ontroerende en volstrekt nutteloze treurigheid van lieden die arm en rijk aansporen om van elkaar te houden. Terwijl ze zich bevend aan de armen van de Murciaan overgaf, zweette ze een soort morele vermoeidheid uit, die ze lange tijd had onderdrukt, maar die haar nu opwond en tegelijk verraadde. Van die zogenaamde keurigheid was niets anders over dan een natuurlijke verlegenheid en een gelukkig aureool van hulpeloosheid, die de Murciaan niet zou kunnen thuisbrengen maar die hem beslist vertrouwd voorkwam en zorgen baarde, alsof hij er een bekend gevaar in voorvoelde.

Ze dansten en kusten elkaar in het vochtigste en donkerste gedeelte van de tuin en maakten de vogels wakker onder een rood kleurende hemel, die als je hem tussen de takken van de acacia's door zag net een levend wezen leek. De jongen uit het zuiden deed niet langer alsof en opeens stroomden de liefdeswoordjes, overmand en verteerd door koortsachtige oprechtheid, vol vuur uit zijn mond. Want zelfs nu hij als intrigant en bluffer de hoogste graad van onvoorzichtigheid had bereikt en door zijn handigheid in het verzinnen van leugens en listen zo ver was gekomen, was er iets in zijn hart wat hem vereerde met een merkwaardige opvatting over zichzelf, zijn eigen positie en zijn geestelijke gesteldheid, en wat hem er in bepaalde omstandigheden toe dwong eerlijk spel te spelen. En al wilde hij het niet, zijn mond zou zich uiteindelijk toch verenigen met die van het meisje, in het volle besef dat hij een onderdeel van een liefdesritueel uitvoerde waarvoor vertrouwen vereist was en enige bereidheid om zich over te geven, maar ook enige argeloosheid die zich laafde aan de heldendromen van vroeger, toen hij nog jong was; en die argeloosheid kon overleven omdat het allemaal meer was dan een spelletje en omdat er meer toewijding, verbeeldingskracht en moed voor nodig waren dan voor de moed waarmee de arrogantste groentjes op dit feest natuurlijk liepen te pronken.

De muziek was opgehouden. Hij maakte een afspraak met het

meisje voor de volgende middag om zes uur in een café in de Calle Mandri. Hoffelijk bood hij aan haar naar huis te brengen, maar ze zei dat ze op haar vriendin Teresa moest wachten, want die had beloofd haar met de auto naar huis te brengen. Hij drong niet aan, hij liet de dingen liever op hun beloop.

Daar, onder de zachtroze gekleurde acacia's, in de vroege ochtendwind die nieuwe geuren deed ontwaken in de tuin, omhelsde en kustte de jongen uit het zuiden het meisje voor het laatst, met een soort woede, alsof hij naar het front moest. Tot morgen, liefste ... dacht hij. Vaarwel, Ricardo ... dacht zij.

Toen hij langs de vrouw des huizes liep, groette Ricardo de Salvarrosa haar met een discreet en zwierig hoofdknikje.

*Om alles te kunnen bezitten,
bezit dan liever helemaal niets:
om alles te kunnen zijn,
wees dan liever helemaal niets.*

SAN JUAN DE LA CRUZ

De Monte Carmelo is een kale, dorre heuvel in het noordwestelijke deel van de stad. Vaak zie je er vliegers, waarvan de onzichtbare lijnen door behendige kinderhanden worden bediend, in schitterende kleuren tegen de blauwe lucht staan; sidderend in de wind komen ze boven de heuveltop uit als schilden die een oorlogsdroom aankondigen. In de grauwe jaren na de burgeroorlog, toen de mensen door hun lege maag en de tyfus dagelijks een droom nodig hadden om de realiteit draaglijker te maken, was de Monte Carmelo het fantastische gebied dat de haveloze kinderen uit achterbuurten als Casa Baró, Guinardó en La Salud hadden uitgeverkoren om er hun avonturen te beleven. Ze klommen naar de top, waar de wind fluit, en lieten daar de vliegers op die ze thuis in elkaar hadden geflanst van lappen, oude kranten, bamboelatjes en stijf sel: foto's en nieuwsberichten over de oprukkende Duitse troepen naar verschillende Europese fronten, de in puin geschoten steden en de zwarte paddenstoel boven Hiroshima, zwiepten wekenlang woest met hun staart in de hemel boven de stad, terwijl in Spanje dood en verlatenheid, het wekelijks rantsoen, armoede en honger heersten. Tegenwoordig, in de zomer van het jaar 1956, staan er geen nieuwsberichten of foto's meer op de vliegers op de Carmelo en worden ze ook niet meer van oude kranten gemaakt, maar van fijn, in een winkel gekocht zijdepapier in schreeuwende, ordinaire kleuren. Ondanks deze uiterlijke verbetering zijn er toch nog altijd veel zelfgemaakte, die een grof, zwaar frame hebben en met moeite omhooggaan: nog altijd de oorlogsbanner van de buurt.

De berg ligt naast het Parque Güell. Met een sceptische blik

over zijn schouder kijkt de berg naar de groene boomkruinen en de architectonische sprookjesbouwsels in dat park. Hij vormt een keten met de Turó de la Rubira, waarvan de hellingen bewoond zijn, en de Montaña Pelada. Al sinds meer dan een halve eeuw is de berg geen eenzaam eiland meer in de buitengebieden van Barcelona. Voor de oorlog stonden er in deze buurt en in de Guinardó landhuizen en kleine bungalows: die dienden nog als retraite-oorden voor enkele succesvolle middenstanders uit Barcelona, valse pauwen wier sporen nu nog steeds zichtbaar zijn in een enkel oud chalet of een vervallen tuin. Maar zij waren weer vertrokken. Misschien dat in de jaren veertig, bij het zien van de stromen slonzige, zigeunerachtige vluchtelingen die hijgden als schipbreukelingen en wier huid niet alleen was geschroeid door de meedogenloze zon van een verloren oorlog, maar ook door een heel leven van mislukkingen, eindelijk de nationale ramp tot hen doordrong, het besef dat hun eiland voorgoed in de golven was verdwenen en de Monte Carmelo in de daaropvolgende jaren het verloren paradijs zou zijn. De stedelijke vloedgolf bereikte namelijk al heel spoedig ook de zuidflank van de heuvel, rondde langzaam de hellingen en zette zijn mars voort door zich in noordelijke en westelijke richting uit te breiden naar de Valle de Hebrón en Los Penitentes. De als een amfitheater trapsgewijs oplopende flank van de berg is begroeid met gras van een sombere kleur groen, hier en daar bespikkeld met vrolijke vlekken van gele brom. Een geasfalteerde slang, bleek in het rauwe ochtendlicht, zwart, warm en geurig aan het eind van de middag, glijdt vanaf de Plaza Sanllehy rakelings langs de zijingang van het Parque Güell omhoog over de oostelijke helling, langs een kloof vol oude johannesbroodbomen en armzalige moestuinen met hutjes, en komt dan aan bij de eerste huizen van de buurt. Daar maakt zijn verhitte, brede kop een fluitend geluid en barst uit elkaar in allerlei ongeasfalteerde, slingerende, stoffige wegen waarvan er enkele nog verder omhoog willen gaan, terwijl andere juist naar beneden lopen, alle kanten op waaiëren en via de noordelijke flank naar het vlakke gedeelte snellen, richting Horta en Montbau. Naast de oude chalets en enkele van recentere datum, die in de jaren veertig zijn gebouwd toen de grond nog goedkoop was, zie je overal door de immigranten zelf gebouwde rode, bakstenen huisjes, verveloze ijzeren balkons en kleine, verroeste binnenga-

lerijen waar een fictieve tuinsfeer heerst, en waar vrouwen planten in houten kistjes zonder bodem water geven, en meisjes met knijpers in hun hand en een lied tussen hun tanden de schone was ophangen. Aan het begin van de trap naar de Karmelietenkapel staat een openbare fontein midden in een plas water waar kinderen op blote voeten in rondplassen: purperrode mercurochroomvlekken op nerveuze, zongebruinde jeugdpuistjes, donkerbruine knieën, olijfbuine gezichten met platte neuzen, hoge jukbeenderen en oogleden met een Aziatische zachtheid. Nog hoger: stof, wind en dorheid.

De buurt wordt bewoond door mensen die gemakkelijk met elkaar omgaan, een pikante salade uit allerlei delen van het land, maar vooral uit het zuiden. Soms zie je een oude man op de trap naar de kapel zitten in zijn ruwe, grijskatoenen jasje, een blauwgestreept soldatenhemd waarvan het boordje pal onder zijn adamsappel is dichtgeknoopt, en met een zwarte hoed met brede rand op zijn hoofd, en soms wandelt hij met zijn handen op zijn rug over het open veld, vol heimwee naar het boerenland. Het leven van deze man kent twee perioden: vroeger moest hij nadenken wanneer hij naar het land ging, en tegenwoordig gaat hij naar het land om niet na te hoeven denken. Door precies dezelfde gedachten en hetzelfde ongeduld als indertijd worden de jongeren op de Carmelo van nu besprongen, zoals je aan hun gebaren en hun ogen kunt zien wanneer ze van bovenaf op de stad neerkijken, en vandaar dat ze dezelfde dromen hebben, al zijn die niet hier ontstaan, maar wel met hen of in het hart van hun migrantenouders meegekomen. Ongeduld en dromen die elke dag in alle vroegte opnieuw van de berg naar beneden glijden en over de platte daken in de ontwakende stad rollen, op weg naar de lichtjes en de gebouwen die uit de nevel tevoorschijn komen. Flegmatische, nog niet verslagen, zwarte ogen met argwanende, halfgesloten oogleden kijken wantrouwend naar het immense bed van blauwige nevelslierten en lichtjes, die elke dag van bovenaf gezien een bruiलोftsachtige ontvangst beloven, een ware lichamelijke sensatie van vereniging met de hoop. Op zonnige ochtenden in de zomer, als groepjes kinderen in trossen langs de berghellingen afdalen en met hun voeten stofwolken doen opwaaien, is de Monte Carmelo net een scherm van licht. Maar deze sfeer van volledige verzoening, van algemene lankmoedigheid hier en nu

waarmee de stad op zondag doordrenkt is, als een geur van verlepte rozen, bereikt de Carmelo zelf nauwelijks. Het is niet alleen een kwestie van hoogte. Hier regeert, zou je kunnen zeggen, nog een soort glimlach van Baäl, de heidense god die door Izebel werd aanbeden en uit de oorspronkelijke bergen van Palestina werd verdreven, een glimlach zo sterk als een spier, een die vaaglijk schaamteloze sluwheid en ironie uitstraalt in vergelijking met de klungelige, bleke glimlach die de heuvel op zondag overspoelt en diens bewoners in god mag weten wat voor armzalige harmonie probeert te brengen met de berusting en de Natuur. Want de tijd is nog niet rijp. Er zijn bepaalde honden en bepaalde mannen gesignaleerd die op de Carmelo rondlopen als schipbreukelingen op een eiland, en soms sidderen de straten onder een richtingloze, krankzinnig geworden wind, vlagen van woede en verontwaardiging die van alles aanvoeren, ordinaire stemmen van radio-omroepers, afgrijselijke liedjes, kindergehuil, krantenpapier, verbrande stoppels, de geur van vochtig gras, kattenstront, cement, hooi en hars. Er cirkelen ervaren vliegen rond, over de grond rolt een kartonnen doos met drukletters erop in een taal die spoedig heel vertrouwd zal zijn (*Dry milk donated by the people of the United States of America*). De doos botst tegen de voeten van een onbeweeglijke jongeman met een donker gezicht en ravenzwart haar die vanaf de rand van de weg de stad bestudeert alsof hij naar een modderpoel kijkt.

Het is de Piechemapart. Hij heeft een jongetje naar café Delicias gestuurd om een pakje Chesterfield voor hem te kopen. Terwijl hij op hem wacht doet hij de knoop van zijn das en de witte boorden van zijn overhemd goed. Hij draagt hetzelfde pak als de avond ervoor, opengewerkte zomerschoenen, een stropdas en een zakdoek in dezelfde kleur, bleekblauw. Achter zijn rug hoort hij gedempt gelach: op de hoek van de Calle Pasteur staat een groep jongens van zijn leeftijd naar hem te kijken, zachtjes over hem te praten en hem uit te lachen. Als hij zich omdraait en naar hen kijkt, draaien alle hoofden opeens naar dezelfde kant, alsof ze door een windvlaag zijn getroffen.

Hij heeft net zijn huis verlaten. Het is een van de zwerm huisjes die vlak onder de laatste bocht van de weg staan, op een plat stuk dat als het ware boven de stad hangt. Als je over de weg naderbij komt, heb je het gevoel dat je naar een afgrond loopt, en dat duurt

net zo lang als je ogen erover doen om de bakstenen huisjes te ontdekken. De met teer aangesmeerde eternietplaten van de daken zijn bezaaid met stenen. De in pasteltinten geschilderde, amper boven een mensenhoofd uitstekende huisjes staan in rijen, naar de zee gericht, en ertussenin zijn straatjes van aangeveegde en zorgvuldig besproeide, schone aarde. Sommige hebben een kleine binnenplaats waar een wijnstok groeit. Beneden, in de verte, strekt de stad zich uit naar de immense weidsheid van de Middellandse Zee met overal dampen en doffe geluiden van de vermoeide industrie, zie je de grijze flessen van de Sagrada Familia, de torens van het San Pablo-ziekenhuis en verderop de zwarte naalden van de kathedraal, in de *casco viejo*, de oude binnenstad: een gestolde schaduwmassa. Het wazige panorama wordt afgesloten door de haven en de zee aan de horizon, de stalen torens van de stoeltjeslift en het agressieve silhouet van de Montjuich.

De jongen woont in het tweede huisje van de rij aan de rechterkant, op de rand van de laatste uitlopers van de heuvel. Hij woont bij zijn oudste broer en zijn schoonzus en hun vier donderstenen van kinderen. Het huis was van de schoonvader, een oude monteur uit de Perchel, een bekende buurt in Málaga. De man was hier in 1941 met een van de eerste grote migrantengolven met zijn dochter naartoe gekomen, nadat hij zijn vrouw had verloren maar zijn gereedschap en wat spaargeld had kunnen redden. Hij bouwde het huisje eigenhandig en kocht een kleine loods boven aan de weg, met aan de ene kant een bakker en aan de andere wat tegenwoordig de bar El Pibe is, en maakte er een fietsenwerkplaats van. Alle tekenen wezen erop dat het niet beroerder kon gaan met de zaak.

De oude man was overleden, maar eerst had hij zijn dochter, een mollige *malagueña* met een warme en onderworpen blik in haar ogen, in het huwelijk zien treden en had hij het vak geleerd aan zijn schoonzoon, een jongen uit Ronda die zijn dochter had leren kennen toen ze bij de botsautootjes werkte tijdens het Fiesta Mayor in de wijk Gracia. De man uit Ronda erfde het bescheiden bedrijfje en een reusachtige verrassing: de baten bleken in werkelijkheid niet van de werkplaats te komen, maar van een vent met een voor-naam uiterlijk en de radde tong van een pastoor. Hij werd door iedereen in de buurt de Kardinaal genoemd en bleek de opkoper te zijn van alle motoren waarmee een jongetje uit de Guinardó, een vroegoud en stil type, in de werkplaats aan kwam zetten, altijd

's avonds. De oude monteur uit de Perchel onthulde de herkomst en de latere bestemming van deze motoren, nadat ze in de werkplaats waren gesloopt en in handen waren gekomen van de Kardinaal, pas aan zijn schoonzoon op de dag voordat hij hem zijn dochter toevertrouwde, met de lacherige gêne van iemand die een huwelijkscadeau geeft dat zijn middelen duidelijk ver te boven gaat.

Met vallen en opstaan, perioden waarin er niets te doen was en de miniwerkplaats met sluiting werd bedreigd, en momenten van euforie (vier, toen de vier kinderen werden geboren), kwam de clandestiene handel in gestolen motoren vooruit. De zaak leverde echter nooit genoeg op om de monteur met zijn gezin naar een nieuw huis en een nieuwe wijk te laten verhuizen. Het waren moeilijke tijden. Toen de jongen uit de Guinardó naar Frankrijk was geëmigreerd, werden de spullen afgeleverd door een reeks min of meer gevoelige, rietslanke straatjongens (de Kardinaal selecteerde). Ze kwamen uit verafgelegen wijken en grote voorstedelijke gebieden als Verdum, la Trinidad en Torre Baró. Het waren er nooit meer dan twee tegelijk, meer wilde de Kardinaal niet. Toen de Piechemapart zich onverwacht op de Carmelo aandiende en bij zijn broer om onderdak vroeg, nam de handel een beslissende wending, en dat was zuiver om redenen van persoonlijke verleidelijkheid, waar de Kardinaal bijzonder gevoelig voor was. Dat werd allemaal pas veel later duidelijk.

'Hier, Manolo,' zei een kinderstem naast hem.

Hij gaf het jongetje een fooi en stopte het pakje Chesterfield in zijn zak. Terwijl hij de berg afliep, hoorde hij hoog boven zich, in de heldere blauwe hemel, het gefluit en geknal van vuurpijlen, overblijfselen van een van de feesten van de vorige avond.

Om zes uur was hij in café Escocés in de Calle Mandri. Er was bijna niemand. Hij wachtte drie uur op het meisje. Treurig en teleurgesteld ging hij naar huis terug.

Halverwege de maand september in datzelfde jaar gingen hij en een makker die ook op de Carmelo woonde, met twee meisjes naar een strand in de buurt van Blanes. Het was zondag. Ze vertrokken 's ochtends heel vroeg op de motor en hadden manden eten bij zich. De Piechemapart permitteerde zich voor het eerst van zijn leven een avontuurtje met een meisje uit zijn buurt, een onverwachte concessie van zijn kant, en volgens zijn vrienden was dit het begin van het einde.

Vier kilometer voorbij Blanes gingen ze van de weg af en reden een karrenpad op dat via een privéterrein naar het strand leidde. Ze hadden de motor afgezet en gleden zachtjes door het stof. De Piechemapart trok zich niets aan van een waarschuwingsbordje EIGEN WEG, VERBODEN TOEGANG.

‘Laat ze opdonderen met hun bordjes!’ schreeuwde hij. ‘Hoe moeten we verdomme anders bij het strand komen? Met een helikopter, zeker?’

‘Ja!’

Zijn vriend Bernardo Sans, die een eindje achter hem reed, moest zachtjes lachen. Sans was klein van postuur, maar sterk, en hij had kleine, luie oogjes die letterlijk aan zijn kolossale neus vastzaten, en verder een enigszins vooruitstekende, kromme kaak waardoor zijn gezicht iets goedaardigs en treurigs had. Sans bewonderde zijn vriend en was bereid om voor hem te sterven. Sans was de zevende zoon van een Catalaanse zigeuner die heel populair was in de wijk Gracia, waar hij paardenscheerder was. Het meisje dat hij achterop had was zijn verloofde Rosa, een tonnetje met korte benen, een vollemaansgezicht en grote borsten.

Het pad leidde hen naar de achterkant van een enorme, doodstille, oude villa, en daar moesten ze naar links uitwijken. Ze reden met hun motoren het hek rond een dennenbos omver en kozen een schaduwrijk plekje vlak bij het strand. In het begin werden hun ogen voortdurend naar de grote, rode, bakstenen villa getrokken die zich op zo’n tweehonderd meter van hen af verhief, een majestueus bouwwerk aan zee met door klimop overdekte muren. Het was een oud gebouw uit het begin van de negentiende eeuw met twee torens die uitliepen in met leisteen bedekte kegels, waardoor het eruitzag als een middeleeuws kasteel, ondanks enkele vernieuwingen: aan de ene kant was een terras aangelegd dat in verbinding stond met de rotsen, en daarin waren treden uitgehakt die afliepen naar zee, naar een steiger waar een bootje met buitenboordmotor lag aangemeerd.

Ze stelden vast dat ze niet de eersten waren die dit privégebied waren binnengedrongen: het hek was al kapot en tussen de dennenbomen lagen etensresten en papieren verpakkingen vol vetvlekken. Maar er was niemand te zien, en louter door het opwindende en verwarrende idee dat ze zich onder de machtige hand

van een grondbezitter bevonden, begonnen ze voor de lol nog een paar meter hek tegen de vlakke te werken.

‘Verdomme, we zouden dat ding helemaal moeten laten verdwijnen, vind je niet?’ zei Sans.

De Piechemapart deed er het zwijgen toe. De meisjes hadden zich al uitgekleet en haalden hen uiteindelijk over om van hun verwoestende plannen af te zien door lachend op de rug van de jongens te klimmen en met hun lichaam om enige welverdiende aandacht te vragen. Na het ontbijt gingen ze zwemmen, speelden met een bal en renden over het verlaten strand. Af en toe voerde de wind verre muziek aan, die ongetwijfeld uit de villa kwam. De Piechemapart verveelde zich al snel. Hij dwaalde langs de vloedlijn of liep dieper het bos in, zonder het tegen de anderen te zeggen, en kwam pas na een hele tijd terug. Zijn houding werd irritant maar niet vreemd gevonden. De laatste tijd was hij snel aangebrand, merkten ze, en veelvuldig in gepeins verzonken. Hij ging een paar keer op het zand liggen, een eind van de anderen af, met zijn handen onder zijn hoofd.

Het enige wat Lola, zijn meisje, bereikte met haar vriendelijke vragen en haar mateloze verlangen hem te behagen en nuttig voor hem te zijn – niet door haar lichaam (het enige wat de meisjes van de Carmelo mochten en moesten aanbieden als ze de Murciaan echt ergens mee wilden helpen, althans volgens hem) in te zetten, maar haar armzalige verstand – was dat hij in een nog slechter humeur raakte. Tot overmaat van ramp had hij er al een voorgevoel van dat het meisje niet wilde.

Ze was een vriendin van de verloofde van Bernardo Sans en woonde ook op de Carmelo, maar de Piechemapart had haar nooit een blik waardig gekeurd. Hij vond haar niks. Op aandringen van Sans had hij haar toch meegenomen, want die had haar aanbevolen en hem verzekerd dat ze er helemaal klaar voor was. Maar toen de jongens ’s middags na het eten een discreet plekje onder de dennen zochten en daar met hun meisje gingen liggen, zag de Piechemapart zijn vermoeden bevestigd dat hij een weerspannige, koppige en oeroude materie onder handen had, een erfenis van overtuigingen die in een diep, onoverbrugbaar wantrouwen wortelden, een merkwaardige materie waardoor de meeste meisjes die hij kende al sinds onheuglijke tijden iets ingefluisterd kregen: angst voor het lichaam.

Bovendien praatte ze aan één stuk door.

‘Nee, het punt is niet dat ik niet wil,’ zei ze met haar hoge stem.

Ze lag naast hem en hield de handen die haar streelden met een half oog in de gaten. ‘Dat is het niet, ik ben gewoon zo, maar je hoeft niet te denken dat ik je niet leuk vind ... Ik zag je elke avond langs ons huis lopen, vooral de afgelopen winter, als je naar het café ging, en dan dacht ik altijd dat jij anders was dan de anderen, niet alleen knapper, ik weet het niet, anders, ondanks het feit dat jij op zondag met de oude mannen in de Delicias zit te kaarten in plaats van te gaan dansen, ondanks alles wat er in de buurt wordt gezegd over jou en je vrienden, Sans en de anderen, ze zeggen dat jullie gestolen motoren verkopen en auto’s leeghalen en dat jouw broer jullie helpt met zijn fietsenwerkplaats, pas maar op, op een dag gebeurt er nog wat met jullie, je zult het zien, dat wordt er gezegd, want waar halen jullie je geld vandaan? Het kan me niet schelen, hoor, maar toch is het zo, het is heus niet makkelijk om geld te verdienen en jij hebt nooit gewerkt, voor zover ik weet, alleen maar toen je hier net was aangekomen, toen werkte je een tijdje in de werkplaats van je broer, en zoals ik al zei, het kan mij niet schelen, hoor ... Nee, alsjeblieft, niet doen, daar niet, dat mag niet ... Soms had je heel veel geld, zeg niet dat het niet waar is, maar zoveel geld verdienen je niet met een fatsoenlijk baantje ...’ Ze hield even haar mond toen hij verveeld zuchtte, en trok de bandjes van haar badpak weer eens omhoog. Hij wachtte tien seconden en deed ze weer naar beneden, maar zonder veel hoop. Lola was zo’n soort vrouw met een hypochondrisch, zacht en treurig lichaam dat al door heel wat handen leek te zijn betast, hoewel dat in het echt nooit was gebeurd. Van die vrouwen met een opgezwollen, vreedzaam gezicht waar een diepe uitdrukking van walging in gegraveerd stond, niet als gevolg van overmatige activiteit op het gebied van de liefde, integendeel, het kwam juist doordat ze die nog nooit hadden bedreven. Hun gezichtsuitdrukking is een mengeling van afkeer, liefde en preutsheid, alsof ze de hele tijd een smerige stank in hun neus hebben die op de een of andere manier toch profijtelijk is voor hun waardigheid, hun overtuigingen of simpelweg voor hun o zo gevoelige en onnozele huid, of wat het dan ook maar is waardoor ze hun leven lang standhouden in hun dierlijke eenzaamheid.

‘Ik wil me niet met jouw zaken bemoeien, Manolo, echt niet, ik ben geen roddelaarster, dat mag je aan iedereen vragen, maar er

wordt ook gekletst over jou en dat meisje, die trut van een Hortensia, het nichtje van de Kardinaal, je zit altijd maar bij hen thuis, wat geven ze je daar toch? Ik denk niet dat je er voor haar naartoe gaat, maar voor haar oom en jullie zaakjes, hij is toch ook zo'n rare kerel, er is duidelijk iets gebeurd tussen hem en Luís Polo, die jongen uit Galicië die ook bij jouw groep hoorde; ze zeggen dat de politie hem heeft betrapt toen hij bezig was in te breken in de auto van een buitenlander en dat jij als door een wonder bent ontsnapt, dat zeggen ze in de buurt. Ik ging een keer op een zaterdag met Rosa naar de bioscoop, ze had die dag ruzie met Bernardo, ze moest de hele tijd huilen en toen heeft ze me alles verteld ... Au, niet zo woest, je doet me pijn!' Ze bedekte haar borsten met haar armen, ze zag nog net zijn tanden, maar ze ving niet zijn begerige blik op en voelde niet de zachtheid van de hand waarmee hij haar haar streelde, en ze ratelde maar door: 'Zie je wel, jullie zijn allemaal hetzelfde, maar wat gebeurt er daarna? Op een goed moment krijgen jullie hier ook genoeg van ... Wat doe je nou? Alsje-blijft ...!' Haar stem verloor zijn kracht, werd vloeibaar. 'Nee, niet doen, ik wist dat het ging gebeuren ... Wat zul je later denken van een meisje dat zich laat ...? Zeg, zijn dit trouwens ook gestolen motoren? Ik heb jou tenminste nooit dronken gezien en ik heb ook nooit gezien dat je iets uithaalde hier in de buurt, wat waar is is waar, zo is het en niet anders ... Hé, niet doen, zeg ik toch. Hoe kom je erbij dat ik ... Waar denk je dat ik mijn eergevoel verstopt heb?'

Er was zo'n passiviteit en zo'n angst in dat lichaam, haar kruis was zo ijzig ... Hij rolde opzij en trok woedend zijn tanden terug, gleed met zijn rug over de dennennaalden. Ergens in de takken boven zijn hoofd tjlpte een mus. Wat een plek om je eergevoel te verstoppert, dacht hij. De zon scheen nu recht in zijn ogen, hij deed zijn oogleden half dicht om het verblindende licht net zo lang te weerstaan totdat de tranen hem in de ogen sprongen. Wat een hondenleven. Geld, geld, ik heb niet meer dan tien rottige peseta's in mijn zak, dat is alles wat er nog over is van de laatste transistorradio, en het ergste is nog wel dat Bernardo niet uit zijn doppen kijkt, hij heeft het deze keer flink te pakken, foute boel, Rosa heeft meer ballen dan hij, zoals ze die jongen veranderd heeft! Ze zorgt ervoor dat hij alles aan haar opbiecht en ze vertelt de hele boel meteen door aan deze meid die de preutse mevrouw

uithangt, en nou weet de hele buurt het al, ze horen nog van me, godverdegodver ...! dacht hij.

Hij sprong overeind. Hij pakte een sinaasappel uit de mand van de meisjes.

‘Waar ga je naartoe?’ vroeg Lola. Opeens zat er angst in haar ogen. ‘Wat ga je doen? Ben je boos ...?’

De Piechemapart verdween tussen de dennenbomen en liep in de richting van de plek waar Sans en zijn verloofde lagen. Hij hoorde hen lachen. Sans lag op zijn buik en zij lag naast hem en kietelde zijn rug met een rozemarijntak. ‘Bernardo!’ schreeuwde Manolo. Hij leunde met zijn schouder tegen een dennenstam en begon de sinaasappel te schillen.

‘Kom eens hier, ik moet met je praten.’

‘Nu meteen?’

‘Ja.’

Sans kwam half overeind, hij had niet veel zin. Zijn vriendin vertoonde een geïrriteerde grimas, maar ze durfde de Piechemapart niet aan te kijken. Ze trok snel een kledingstuk over zich heen als gevolg van een duistere angst, niet uit schaamte om haar naaktheid te tonen; het was niet de eerste keer dat de Murciaan haar in zo'n toestand betraptte, die jongen was natuurlijk niet wat je noemt een vreemde, hij was de beste vriend van Bernardo, alhoewel ze zijn blik af en toe vreemd vond. Al zag ze zijn ogen niet (en durfde ze haar eigen ogen niet naar hem op te slaan), ze wist dat ze over haar hele lichaam gleden, zonder enige bewondering en al helemaal niet met begeerte, eerder als een belediging, als verwijt aan het adres van Bernardo om wat haar naaktheid voor hem vertegenwoordigde.

De Murciaan werd altijd zenuwachtig van Rosa, vooral omdat er altijd iets ondankbaars om haar mond zweefde, iets als een dreigende begeerte; het was een bittere, kleurloze mond, een dikke mond, hard als een spier. Ze had troebele, rookkleurige ogen en melkwitte schouders vol sproeten. In zwempak zag haar lichaam er door haar onverwacht slanke middel goed uit, maar het was te pafferig en te bleek, de klevrige bleekheid van geschildte aardappels. Dat lichaam had een soort kortstondige, provisorische aantrekkelijkheid die binnenkort dreigde te verdwijnen als gevolg van haar dikte, haar deugdzaamheid of de armzalige levenswijze in de buurt die haar had misvormd.

Nu mompelde ze op verwijtende toon: ‘Je had tenminste even kunnen waarschuwen, niet?’

Hij ging door met het pellen van zijn sinaasappel en zei niets. Hij had altijd geweten dat haar volumineuze, ronde, blinde borsten – nu getooid met paarse, bijna staalkleurige bloemen die je zo strak aankeken als een zonnebril – over een verschrikkelijke, geheime, destructieve macht beschikten. Ze hadden een vaaglijk oorlogszuchtig, vernietigend en dodelijk aanzien waar je machteloos tegenover stond, als tegenover een helse oorlogsmachine die chaos en dood zaaiend op je afkwam.

Sans had zich intussen nog een eindje verder opgericht en keek hem op een elleboog leunend aan. Hij moest zijn hoofd helemaal naar één kant draaien en er speelde een gepijnigde grimas om zijn lippen: het leek wel of hij dodelijk gewond was.

‘Mogen we weten wat je nu weer wilt?’ vroeg hij, en hij lachte listig met zijn grote apenmond. ‘Waar is Lola, heb je haar al versierd?’

‘Lul niet en loop even mee.’

Rosa mompelde iets en rolde naar Sans toe, waarbij ze haar linkerborst platdrukte tegen zijn schouder. Ze lachte met een zenuwachtig geklok. De Piechemapart voelde aan zijn water dat de dodelijke machine zomaar op een dag zou afgaan en dat hij dan geen vriend meer had.

‘Hoor je me niet, Bernardo?’ schreeuwde hij. ‘Kom op, word wakker!’

Hij maakte zich los van de boom, wierp een laatste blik op Rosa en liep naar het strand. Sans was eindelijk opgestaan en volgde hem met tegenzin. Rosa ging op haar rug liggen. Haar formidabele werktuigen met hun fatale liefdesroep hingen nu tijdelijk als twee uitgezakte puddingen over haar beide zijden.

Zodra ze op het zand liepen, draaide de Murciaan zich om en gooide zijn vriend de sinaasappelschillen in het gezicht.

‘Wat een zak ben jij, Bernardo. Op een dag sla ik je op je bek. Ik heb je gewaarschuwd dat het niet serieus moest worden met die meid, weet je nog? Ze heeft het voor elkaar gekregen dat je haar alles hebt verteld, en nu praat de hele buurt over ons.’

‘Wat?’ Sans leek er niets van te begrijpen. Hij stond met zijn gezicht naar de zon en hield zijn hand als een klep boven zijn ogen; het zand brandde onder zijn voetzolen en hij maakte sprongetjes. ‘Wacht eens even, wat is er aan de hand? In de buurt wordt

altijd gekletst en dat kon jou nooit wat schelen en mij ook niet. Waarom ben je dan zo pissig?’

‘Door jou komen we op een dag allemaal nog in de nor terecht. Wat heb je Rosa verteld?’

‘Ik? Niks ... Je bent bang, dat is het.’

‘Bang? Ben je nou helemaal besodemieterd. Gisteravond wilde je ook al niet werken. Die auto stond daar in zijn eentje, het enige wat ik je vroeg was op de uitkijk te blijven staan terwijl ik al het werk deed, maar je wilde niet, en vorige week ook al niet en de week daarvoor ook niet. Wat is er verdomme met je aan de hand? Je bent smoorverliefd, hè? Nou, ga dan maar meteen trouwen, dan kun je weggroten in zo’n stomme werkplaats, net als mijn broer, jullie verdienen niet beter!’

‘Hou toch op, man.’

‘Toen we vanmorgen vroeg die motoren gejat hadden, bracht je ze niet naar de werkplaats, maar liep je de hele tijd te jammeren of we alsjeblieft niet met de meisjes naar het strand konden gaan, want Rosa en jij ... en Lola is zo’n lekker stuk ... Maar er was geen donder aan, hoor je dat?’

De zon straalde op hen neer, ze stonden allebei onbeweeglijk met hun voeten op het zand, zweetpareltjes op hun voorhoofd. Sans sloeg zijn ogen neer.

‘Dat is het niet, Manolo, ik ... Ik heb het je gisteravond al gezegd, zij is anders ... Ik hou van haar.’

‘Je houdt van haar. Ze rukt je af. En je houdt van haar.’

‘Let op je woorden. En bovendien, dat is het niet, het is ook, nou ja, dat leven dat wij leiden ...’

‘Heel wat beter dan dat van een boel anderen, watje.’

‘Vandaag of morgen worden we nog opgepakt, net als Polo. En de Kardinaal is altijd bezopen, dat is gevaarlijk ...’

‘Wat ben jij een idioot.’

Bernardo boog voorover om een handje zand te pakken.

‘Rosa denkt dat ze een kind krijgt, weet je.’

De Piechemapart keek hem zwijgend aan. Rosa had het dodelijke schot gelost.

‘Hm, dat is vast niet waar,’ zei hij nadat hij even had nagedacht. ‘Niemand vertrouwen, Bernardo, niemand, zelfs God niet ... Wanneer hoorde je het?’

‘Een man hoort toch te trouwen?’

‘Je bent een arme stakker. Ik heb medelijden met je. Vertel op, wanneer heeft ze het je verteld?’

‘Een paar dagen geleden. Ze begon te huilen. Maar het is nog niet zeker.’

‘Welnee, jij doet alsof je neus bloedt ...’

‘Maar zij zegt ...’

‘Een leugen, en nog een vuile ook, jezus! Het is je verdiende loon. Jullie zijn allemaal hetzelfde, de eerste de beste griet die haar verrekte poes in jullie neus duwt, heeft jullie al helemaal te pakken. Je zult nooit een cent hebben, dat zeg ik je. Maar het zal mij niet overkomen, dat zweer ik bij mijn moeder.’

‘Dat overkomt jou ook, je zult het zien.’ Hij lachte slijmerig, verzoenend. ‘Hoe zit het eigenlijk met Hortensia, de Injectienaald? Wat een stuk en zo serieus ...’

‘Hou je kop. Wat weet jij ervan, jij bent zo’n stomme lul, ik snap niet hoe ik jouw vriend heb kunnen zijn.’

De Murciaan liep een paar stappen om Sans heen. De gepelde sinaasappel had hij nog in zijn hand. Hij keek er even naar en begon hem toen partje voor partje zwijgend op te eten. Sans observeerde hem: er zat opeens iets treurigs in de ritmische beweging van die kaken, dat terneergeslagen, mooie voorhoofd, die bezorgde oogleden en de lange oogharen, die blauw leken in de zon.

Sans zei: ‘Ik weet dat je maar wat zegt, Manolo. Je bent een goed mens. Je bent de beste vriend die ik ooit heb gehad.’

De Piechemapart keerde hem de rug toe. ‘Ik zweer je bij mijn vader, Bernardo, dat ik het op een dag zat ben en dan zien jullie me niet meer. Ik heb ervoor gezorgd dat de hele club goed geld heeft kunnen maken.’

‘Het is voorbij, Manolo, dat wil je maar niet begrijpen. De Kardinaal loopt op zijn laatste benen, hij is een zatlap en hij is bang, hij is al oud. Ze keren zich allemaal van hem af en dat zou jij ook moeten doen.’

‘Dat is niet waar. Hou je kop. Laten we teruggaan.’

Hij liep langzaam in de richting van de dennen en wreef intussen met zijn handen, die kleverig geworden waren van het sinaasappelsap, over zijn borst. ‘Kom op, pappie, we gaan naar de meisjes,’ zei hij. Sans draafde achter hem aan als een dressuurveulen, ging met zijn hoofd op en neer, trok zijn knieën op tot borsthoogte, net alsof hij over gloeiende kooltjes liep.